

TEKST 8: Bar Hebraeus og Al-Tabari om 'Umars undertvingelse af Damaskus og Jerusalem

Gregor Bar Hebraeus var syrisk kristen teolog og historieskriver fra det 13. århundrede. Han skrev bl.a. en verdenskrønike på syrisk fra Skabelsen til sin egen tid, hvori han benytter sig af ældre og nu tabte krøniker som forlæg, bl.a. Theophilus af Edessa (700-tallet). Al-Tabari (838-923) var muslimsk historieskriver, retslærd og koranfortolker. Som historieskriver er han primært kendt for sin universalhistorie – *Ta'rikh al-rusul wa-l-muluk* ("Profeternes og kongernes historie"). Heri beskriver han bl.a. Muhammeds liv og islams tidligste historie.

10 [Bar Hebraeus:]

Og 'Umar kom til Damaskus og gav et løfte til indbyggerne i Damaskus [med hensyn til deres liv og sikkerhed], og de åbnede portene for araberne. Derfra sendte han Khalid med en hær til landet ved Aleppo og Antiokia og mange mænd omkom. Og desuden, da mænd og kvinder og unge og jomfruer var samlet til festivalen i klosteret Mar Simeon Stylites,¹ kom araberne over dem og førte dem alle bort i fangenskab. [...]

Og i arabernes femtende år [636] kom 'Umar til Palæstina, og Sophronius, biskoppen af Jerusalem, gik ud for at møde ham. Og biskoppen modtog [hans] løfte om sikkerhed i hele landet. 'Umar skrev også et segl til ham², og det blev også dekretet, at ingen jøde skulle bemyndiges til at bo i Jerusalem. [...]

20 [Det omtalte løfte om sikkerhed eller overgivelsesaftale, der også omtales af Bar Hebraeus (ovenfor), Theophanes (tekst 7) og i en senere jødisk krønike (tekst 15), gengives hos Al-Tabari, der referer denne fra en ældre historieskriver, Sayf b. 'Umar. Aftalen kendes fra andre muslimske historieskrivere i kortere form. Al-Tabari:]

I Gud den barmhjertige, den medfølendes navn. Dette er et beskyttelsesbevis (*amân*), som Guds tjener, 'Umar, de troendes anfører, hermed giver til folk i Ilium.³ Dette beskyttelsesbevis er givet til dem gældende deres personer, deres ejendom, deres kirker, deres kors, til deres syge og raske, til alle medlemmer af det kristne samfund. Ingen [kriger] må indlogere sig i deres kirker eller ødelægge dem. Der vil ikke forekomme konfiskation af deres ejendele, herunder kors eller noget af deres ejendom.⁴ Ej heller vil der være nogen tvangsomvendelser til islam. Ingen indbyggere vil blive skadet på nogen måde. Ingen jødisk person skal have lov til at bo i Iliya' med dem [byens kristne indbyggere]. Befolkningen i Iliya' skal betale kopskatten⁵ som sædvanligvis pålægges indbyggerne i byerne. Indbyggerne i Iliya' skal fra denne by fjerne ro-

¹ Mar Simeon Skylites: kloster i det nordlige Syrien

² Segl (*sigillum*), autoriseret skrivelse

³ Ilium eller Iliya', det arabiske navn for Jerusalem

⁴ Alle disse garantier blev ifølge både kristne og muslimske kilder allerede brudt under 'Umars regeringstid.

⁵ Kopskatten (*jizya*) – den særlige personskat som islam pålægger jøder og kristne at betale til gengæld for beskyttelse af liv og ejendom.

merne⁶ og *lusut*⁷. Disse [byzantinerne og medlemmer af militserne], der forlader denne by skal sikres frit lejde med hensyn til deres person og ejendele, indtil de når et sikkert område.⁸ De, der beslutter sig for at bo her, vil blive sikret beskyttelse, selv om de vil være forpligtet til at betale kopskatten, der er pålagt befolkningen i Iliya'. Skulle der blandt folket i Iliya' være nogle, der foretrækker at forlade denne by, forlade deres kirker og kors og tage deres ejendele med sig, idet de slutter sig til de afrejsende romere, så vil sådanne personer, sammen med deres kirker og kors,⁹ blive garanteret fri passage, indtil de når et sikkert område.

10 J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

Fra Bar Hebraeus' krønike (*Chronicon Syriacum*) afs. 101, 103. Her efter E. A. W. Budge (overs.): *The Chronography of Bar Hebraeus*. Oxford 1932, vol. 1, s. 94, 96. Al-Tabari – engelsk oversættelse hos: M. Gill: "The Political History of Jerusalem During the Early Muslim Period", i: J. Prawer & H. Ben-Shammai (red.): *The History of Jerusalem, the Early Muslim Period, 638-1099*, New York (1996), s. 1-35.

15

⁶ Romerne: byzantinerne

⁷ *Lusut*: fra græsk lastes, røvere. Her dækker begrebet øjensynligt medlemmer af lokale militser

⁸ Dvs byzantinsk-kontrolleret område

⁹ Tilsyneladende indtil det øjeblik de forlader byen